

Atât renunțarea la pedeapsă, cât și renunțarea la urmărirea penală au ca efect înlocuirea răspunderii penale cu o răspundere administrativă. Renunțarea la aplicarea pedepsei este o instituție introdusă prin noul Cod penal, care constituie o alternativă la pedepsele privative de libertate, având drept temei încrederea - mai întâi a legiutorului care o instituie și apoi a judecătorilor care o aplică la cazurile concrete - în posibilitatea de îndreptare a persoanei care a săvârșit o infracțiune, fără a i se aplica o pedeapsă.

Renunțarea la pedeapsă nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței, care va lua această măsură numai dacă va constata îndeplinirea cumulativă a condițiilor prevăzute de lege și va aprecia că există elemente suficiente de a ajunge la concluzia că cel în cauză se va îndrepta chiar fără aplicarea unei pedepse și că nu există pericolul ca acesta să săvârșească o nouă infracțiune.

(Decizia Penală nr.7/20.02.2025 – Curtea Militară de Apel)

Prin sentința penală nr.56/28.11.2024 pronunțată în dosarul nr.42/751/2024 Tribunalul Militar Timișoara a hotărât asupra învinuirii aduse inculpatului plt.maj. PAB prin rechizitoriul nr. 81/325/P/2024 din 02.09.2024 al Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara, în temeiul art.396 alin.1, 4 și 10 C.pr.pen., pronunțând condamnarea acestuia la pedeapsa de 6 (șase) luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de conducere a unui vehicul fără permis de conducere prev. de art.335 alin.2 C.pen., constând în aceea că, în data de 29.06.2024, ora 18:20, cu intenție indirectă, a condus pe drumurile publice autoturismul marca Seat Ibiza, cu numărul de înmatriculare DJ-44-MRL, având exercițiul dreptului de a conduce vehicule suspendat.

Tribunalul a constatat sub aspectul situației de fapt că la data de 29.06.2024, ora 18:20, organele de poliție din cadrul Poliției Mun. Craiova-Biroul Rutier au oprit pe strada Gîrlești din Craiova autoturismul nr., ce se deplasa spre str. Drumul Muntenilor. Cu aceasta ocazie polițiștii au constatat că autoturismul era condus de plt.maj. PAB, militar în cadrul I.S.U. Gorj, ce avea suspendat dreptul de a conduce vehicule pe drumurile publice, urmare unui eveniment rutier, astfel că a fost întocmit un proces verbal de constatare a infracțiunii flagrante.

Obiectul juridic al infracțiunii de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, prev. de art.335 alin.2 Cod penal, constă în relațiile sociale referitoare la siguranța circulației pe drumurile publice, a căror normală existență și desfășurare este condiționată de interzicerea faptelor de conducere a vehiculelor de către o persoană al cărei permis de conducere este necorespunzător categoriei sau subcategoriei din care face parte vehiculul respectiv ori al cărei permis i-a fost retras sau anulat ori căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată sau care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România

A reținut Tribunalul că elementul material al laturii obiective a infracțiunii reglementate de art. 335 alin.2 Cod penal se realizează prin acțiunea de conducere pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană al cărei permis de conducere este necorespunzător categoriei sau subcategoriei din care face parte vehiculul respectiv ori al cărei permis i-a fost retras sau anulat ori căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată sau care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România.

A mai reținut că pentru întregirea elementului material al laturii obiective a infracțiunii reglementate de art.335 alin.2 Cod penal este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor cerințe esențiale: acțiunea de conducere trebuie executată de către o persoană al cărei permis de conducere este necorespunzător categoriei sau subcategoriei din care face parte vehiculul respectiv ori al cărei permis i-a fost retras sau anulat ori căreia exercitarea dreptului de a conduce

i-a fost suspendată sau care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România; acțiunea de conducere trebuie să se realizeze pe un drum public; acțiunea de conducere trebuie să se refere la un vehicul.

Urmarea imediată constă într-o stare de pericol pentru siguranța circulației pe drumurile publice, iar raportul de cauzalitate trebuie să existe.

În speță, s-a reținut că, la data de 29.06.2024 inculpatul nu avea dreptul de a conduce autovehicule pe drumurile publice, exercitarea acestui drept fiind suspendată de drept în perioada 28.03.2024 - 23.09.2024, potrivit istoricului de sancțiuni de la fila 39 a dosarului de urmărire penală.

În sensul art.6 pct.6 și pct.14 din OUG nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, autoturismul marca Seat Ibiza, cu numărul de înmatriculare, este un autovehicul, face parte din categoria de vehicule B, iar pentru a fi condus pe drumurile publice legea prevede pentru conducătorul acestuia obligativitatea deținerii unui permis de conducere; de asemenea, porțiunea de drum pe care a fost surprins circulând inculpatul este un drum public.

Sub aspectul laturii subiective, inculpatul a acționat cu vinovăție în modalitatea intenției indirecte, conform dispozițiilor art.27 alin.3 lit. b) C. pen., întrucât a prevăzut rezultatul faptei sale și, deși nu l-a urmărit, a acceptat posibilitatea producerii lui prin săvârșirea faptei.

Tribunalul a apreciat că este necesară stabilirea unei pedepse în sarcina inculpatului pentru infracțiunea săvârșită, față de recunoașterea învinuirii, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea prev. de art.335 alin.2 Cod penal fiind reduse conform art. 396 alin.10 C.pr.pen.

La individualizarea pedepsei ce a fost stabilită în sarcina inculpatului, tribunalul a avut în vedere criteriile generale de individualizare prevăzute de art.74 C.pen. Astfel, potrivit principiului individualizării pedepsei, aceasta trebuie stabilită în raport cu împrejurările și pericolul social concret pentru valoarea ocrotită al faptei săvârșite și în raport cu individualitatea infractorului. Întrucât pentru infracțiunea săvârșită legea prevede pedepse alternative, a ținut seama de aceste criterii și pentru alegerea uneia dintre acestea.

Ținând cont de data săvârșirii infracțiunii, tribunalul a reținut că ulterior modificării Codului penal prin Legea nr. 172/2024 singurele posibilități de individualizare judiciară a pedepsei sunt renunțarea la aplicarea pedepsei, suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei, amenda și închisoarea în regim de detenție.

În concret, sub aspectul stării de pericol creată pentru valoarea ocrotită, tribunalul a constatat că infracțiunea concretă săvârșită de inculpat prezintă un grad de pericol social mediu, relevant de împrejurările comiterii infracțiunii, în special în raport de faptul că inculpatul avea abilitățile de conducere dobândite la momentul săvârșirii infracțiunii prezente, având numai suspendată exercitarea dreptului de a conduce, suspendare care a și expirat la data de 23.09.2024.

Având în vedere vârsta și cariera profesională până la acest moment a inculpatului, tribunalul a reținut că săvârșirea prezentei infracțiuni pare să fie o situație excepțională în viața inculpatului, solicitarea apărătorilor acestuia, privind orientarea organelor judiciare către aplicarea a unei măsuri (mai) blânde de sancționare, ținându-se cont inclusiv de consecințele cu privire la statutului profesional al unei condamnări, conform Legii nr. 80/1996, fiind una pertinentă, analizată de organele judiciare.

Astfel, conform art. 87 alin.1 și art. 109 alin.9 din Legea nr. 80/1995, cadrele militare în activitate din Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Protecție și Pază condamnate prin hotărâre judecătorească la pedeapsa închisorii cu executarea acesteia, precum și cele condamnate

pentru infracțiuni săvârșite cu intenție la pedeapsa închisorii cu suspendarea executării ori cu amendă se trec în rezervă.

Conform art. 83 alin. 2¹ C.pr.pen., nu se poate dispune amânarea aplicării pedepsei în cazurile infracțiunilor prevăzute de art. 335 și 336 C.pen., interdicția impusă de legiuitor prin modificările aduse de Legea nr. 172/2024 vizând toate infracțiunile cuprinse de art. 335 C.pen..

Acesta este la primul contact cu legea penală, rezultând că exercitarea dreptului de a conduce a avut loc în urma comunicării ordonanței de clasare nr. 296/P/2023 din 22 martie 2024, reținându-se lipsa de tipicitate a faptei. Astfel, acesta a avut suspendată exercitarea dreptului de a conduce ca urmare a unei încălcări de natură contravențională.

Însă, în concret, s-a constatat că din starea de fapt reținută de către organele de urmărire penală rezultă că fapta ilicită săvârșită de către inculpat a constat în aceea că la data de 13.11.2023, ora 11:20, inculpatul plt.maj. PAB s-a deplasat cu autoturismul pe calea București din mun. Craiova, iar la un moment dat a schimbat banda de circulație, chiar dacă în zona respectivă exista marcajul de linie simplă continuă.

S-a interpus în fața autobuzului marca Granton cu nr. de înmatriculare HFF, aparținând RATT Craiova, condus de numitul MD, iar acesta din urmă l-a avertizat acustic, prin folosirea semnalului aceluși vehicul, motiv pentru care, în mod cu totul neîntemeiat subofiterul a acționat pedala de frână brusc, determinându-l pe conducătorul autobuzului să frâneze în timp scurt, pentru a evita o posibilă coliziune.

Prin această acțiune ilicită și intenționată, inculpatul a cauzat la acel moment rănirea a mai multor persoane, care nu toate au formulat plângere prealabilă, doar numitul SA având nevoie de internare medicală, suferind vătămări pentru vindecarea cărora a fost nevoie de 30-35 zile de îngrijiri medicale.

Astfel, s-a reținut că deși s-a dispus clasarea pentru lipsa de tipicitate, contravenția săvârșită de către inculpat este una de pericol concret, acesta dovedind o sfidare a regulilor de circulație, prin care a pus în pericol grav siguranța, integritatea corporală sau viața persoanelor la acel moment. Faptul că nu s-au produs urmări mai grave se datorează doar șansei și este un aspect pozitiv, care însă nu se datorează inculpatului, acesta din urmă cauzând o situație de pericol concret gravă.

Totodată, din fișa de cazier judiciar a acestuia, rezultă că inculpatul are și o serie de abateri contravenționale de-a lungul timpului, săvârșind multiple contravenții rutiere, dintre care numai unele au fost anulate de către instanțele de contencios.

Tribunalul a reține așadar că, deși situația familială a inculpatului ar putea fi temei pentru reținerea unui caracter scuzabil al faptei sa din data de 29.06.2024, antecedentele sale ilicit contravenționale anterioare și situația profesională impun ca în cauză să se dispună o pedeapsă proporțională, în limitele fixate de legiuitor pentru individualizarea legală și judiciară a acestora.

Pentru aceste motive, a dispus condamnarea inculpatului de 6 (șase) luni închisoare, reținând că sunt îndeplinite însă toate condițiile prevăzute de lege pentru a se dispune suspendarea sub supraveghere a acesteia, stabilind un termen de supraveghere de 2 ani, acest mod de individualizare fiind proporțional și necesar în cauză pentru a asigura scopul preventiv-reeducativ al pedepsei, inclusiv prin raportare la situația profesională a inculpatului, care ar fi trebuit să impună acestuia să adopte o conduită prin care să contribuie la menținerea prestigiului cadrelor militare care activează în cadrul Inspectoratelor pentru Situațiile de Urgență.

A mai reținut că nu se impune aplicarea de pedepse accesorii sau complementarea pentru completarea caracterului represiv al pedepsei.

Împotriva acestei sentinței penale, în termen legal, a declarat apel inculpatul plt.maj. PAB, criticând-o pentru netemeinicie, sub aspectul modalității de individualizare a pedepsei, solicitând

aplicarea dispozițiilor art.80 C.pen., fiind îndeplinite condițiile pentru a se dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, având în vedere conduita procesuală, dar și datele care caracterizează persoana sa și circumstanțele în care a săvârșit fapta. Motivele criticii au fost dezvoltate în memoriul depus la dosar și susținute prin concluziile puse la termenul din 22.01.2025.

În apel a fost încuviințată și administrată proba cu înscrisuri pentru inculpat – istoric sancțiuni, extrase de pe portalul instanțelor, Judecătoria Târgu Jiu și Tribunalul Gorj, referitoare la dosarele nr.8087/318/2022, nr.8086/318/2022 și nr.17226/318/2022, ordonanța nr.296/P/2023 emisă de procurorul Parchetului de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara practică judiciară.

Examinând sentința penală atacată prin prisma criticilor formulate de apelant, dar și din oficiu sub toate aspectele de fapt și de drept, potrivit art.417 alin.2 C.pr.pen., Curtea Militară a apreciat ca fiind neîntemeiate aceste critici, apelul fiind respins, pentru considerentele arătate mai jos:

Judecarea cauzei în primă instanță conform procedurii în cazul recunoașterii învinuirii s-a făcut cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de art.374 alin.4, art.375 alin.1 și art.377 C.pr.pen., inculpatul declarând personal că recunoaște fapta reținută în actul de sesizare și că solicită ca judecata să aibă loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Ulterior admiterii cererii inculpatului ca judecata să aibă loc în condițiile prev. de art.374 alin.4 C.pr.pen., probatoriul administrat în cauză a fost judicios evaluat de către instanța de fond, Curtea însăși concluzionând, în urma propriei analize a probelor existente, că acesta are aptitudinea de a dovedi acuzația penală adusă inculpatului, dincolo de orice îndoială rezonabilă.

Ca urmare, similar primei instanțe, Curtea Militară a constatat că inculpatul a săvârșit infracțiunea de conducere pe drumurile publice a unui vehicul fără permis de conducere prev. de art.335 alin.2 C.pen., constând în aceea că, în data de 29.06.2024, ora 18:20, cu intenție indirectă, a condus pe drumurile publice, strada Gîrlești din Craiova, autoturismul marca Seat Ibiza, cu numărul de înmatriculare, având exercițiul dreptului de a conduce vehicule suspendat.

Existența faptei și a vinovăției inculpatului fiind cert dovedite, Curtea a procedat la evaluarea soluției dată acțiunii penale de către instanța de fond, demers în cadrul căruia va fi analizată și criticile invocate de inculpat în apelul formulat în cauză.

Referitor la individualizarea pedepsei aplicate și a modalității de executare, Curtea Militară și-a însușit argumentele evocate în considerentele sentinței și, în baza propriei evaluări, apreciază că în cauză nu pot fi aplicate dispozițiile art.80 C.pen. referitoare la renunțarea la aplicarea pedepsei. Astfel, atât renunțarea la pedeapsă, cât și renunțarea la urmărirea penală au ca efect înlocuirea răspunderii penale cu o răspundere administrativă. Renunțarea la aplicarea pedepsei este o instituție introdusă prin noul Cod penal, care constituie o alternativă la pedepsele privative de libertate, având drept temei încrederea - mai întâi a legiuitorului care o instituie și apoi a judecătorilor care o aplică la cazurile concrete - în posibilitatea de îndreptare a persoanei care a săvârșit o infracțiune, fără a i se aplica o pedeapsă.

Legea prevede posibilitatea folosirii acestei instituții numai la infracțiunile de o gravitate relativ redusă, anume în cazul celor sancționate de lege cu pedeapsa închisorii de până la 5 ani inclusiv. Este consecința renunțării la instituția pericolului social concret, care permitea procurorului și instanței de judecată să înlăture aplicarea legii penale în cazul faptelor prevăzute de legea penală de o gravitate foarte redusă. Criteriile de aplicare a acestei măsuri sunt similare celor prevăzute în art. 18¹ C.pen 1969 (modul și mijloacele folosite de infractor, întinderea urmărilor produse, motivul și scopul urmărit, persoana infractorului etc.).

Renunțarea la pedeapsă nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței, care va lua această măsură numai dacă va constata îndeplinirea cumulativă a condițiilor prevăzute de lege și va aprecia că există elemente suficiente de a ajunge la concluzia că cel în cauză se va îndrepta

chiar fără aplicarea unei pedepse și că nu există pericolul ca acesta să săvârșească o nouă infracțiune

Alte condiții (negative) pentru aplicarea instituției sunt lipsa antecedentelor penale, cerința ca același infractor să nu fi beneficiat de renunțarea la aplicarea pedepsei în ultimii 2 ani anterior datei comiterii infracțiunii și aceea ca inculpatul să nu se fi sustras de la urmărirea penală sau judecată sau să nu fi încercat zădărnicierea aflării adevărului sau tragerii la răspundere a participanților. În caz de concurs de infracțiuni, renunțarea la aplicarea pedepsei se poate dispune dacă pentru fiecare infracțiune concurentă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art.80 alin.1 și 2 C.pen.

În speță, nu s-a constatat îndeplinirea cumulativă a acestor condiții. Astfel, este adevărat că maximul special prevăzut de lege pentru infracțiunea săvârșită de inculpat are o valoare inferioară celei prevăzută de art.80 alin.2 lit.a) C.pen., că inculpatul nu are antecedente penale, că nu a mai beneficiat de renunțarea la aplicarea pedepsei în ultimii 2 ani anterior datei comiterii infracțiunii, că nu s-a sustras de la urmărirea penală sau judecată și nici nu a încercat zădărnicierea aflării adevărului. De asemenea, în raport de persoana inculpatului și de conduita sa anterioară - statutul său social, evoluția în cariera militară – Curtea a apreciat că există elemente suficiente pentru a ajunge la concluzia că inculpatul s-ar putea îndrepta chiar fără aplicarea unei pedepse și că nu există pericolul ca acesta să săvârșească o nouă infracțiune. Însă, contrar criticii inculpatului, condiția prevăzută la art.80 alin.1 lit.a) C.pen. nu este îndeplinită, întrucât infracțiunea săvârșită nu prezintă o gravitate redusă. Infracțiunea prev. de art.335 alin.2 C.pen. nu este una de rezultat, ci una de pericol pentru siguranța circulației pe drumurile publice, iar raportul de cauzalitate dintre elementul material și urmarea imediată rezultă din însăși săvârșirea faptei. Fapta săvârșită de inculpat prezintă un grad de pericol social mediu, relevant de împrejurările comiterii infracțiunii, astfel cum au fost analizate de prima instanță, relațiile sociale referitoare la siguranța circulației pe drumurile publice fiind incompatibile cu atitudinea inculpatului, însă aplicarea imediată a unei pedepse nu este necesară, dar se impune supravegherea conduitei sale pentru o perioadă determinată.

Cu privire la această infracțiune nu are nicio relevanță distanța pe care inculpatul a condus pe drumurile publice un vehicul având suspendat exercițiul dreptului de a conduce, nici valoarea traficului pietonal și rutier, nici faptul că nu s-a fi produs vreun accident rutier.

În schimb, în speță prezintă relevanță motivul pentru care inculpatul avea suspendat exercițiul dreptului de a conduce, Curtea Militară, însușindu-și concluziile tribunalului în sensul că, prin fapta din data de 13.11.2023, ora 11:20, acesta a sfidat regulile de circulație, punând în pericol grav siguranța, integritatea corporală sau viața persoanelor din autobuzul marca Granton cu nr. de înmatriculare, aparținând RATT Craiova. Argumentul că a achitat anumite sume de bani pentru repararea prejudiciului suferit de persoanele vătămate prin fapta din data de 13.11.2023, ora 11:20, reprezintă, la fel ca lipsa antecedentelor penale, un element de normalitate pentru orice militar.

Contrar criticii apelantului, Curtea a reținut că Tribunalul a ținut cont de statutul social al acestuia, de evoluția în cariera militară, de faptul că nu a mai săvârșit infracțiuni și de conduita corectă din faza de urmărire penală și de la judecata în primă instanță, însă în mod fondat nu a reținut împrejurări ori circumstanțe care atenuează răspunderea penală, întrucât recunoașterea anumitor împrejurări ca circumstanțe atenuante judiciare nu este posibilă decât atunci când împrejurările luate în considerare reduc în asemenea măsură gravitatea faptei în ansamblu sau caracterizează favorabil persoana făptuitorului într-o asemenea manieră, încât numai aplicarea unei pedepse sub minimul special satisface, în cazul concret, imperativul justei individualizări a pedepsei.

Este adevărat că inculpatul nu are antecedente penale, că după comiterea infracțiunii și în timpul procesului penal a avut o conduită de regret, de recunoaștere a faptei și de responsabilizare pentru comiterea acesteia, că are un grad de instrucție școlar-educativă superioară, că este tânăr și are o situație familială deosebită, însă acestea nu pot fi catalogate drept împrejurări legate de fapta comisă, care diminuează gravitatea infracțiunii sau pericolozitatea infractorului, ci ca date privind persoana infractorului, care constituie un criteriu distinct de împrejurările care atenuează răspunderea penală, fiind valorificate ca atare în procesul de individualizare. Aceeași concluzie se impune și în ceea ce privește împrejurarea în care a avut loc comiterea faptei, câtă vreme, atât inculpatul, cât și logodnica sa, puteau alerta serviciile medicale de urgență în condițiile în care situația ar fi impus-o, respectiv în ceea ce privește faptul că inculpatul deținea calificarea profesională necesară pentru categoria de vehicule B, câtă vreme infracțiunea săvârșită nu este una de rezultat, ci una de pericol.

S-a apreciat nefondată și susținerea apelantului inculpat referitoare la menționarea eronată în sentința penală apelată a sancțiunilor contravenționale, câtă vreme tribunalul a arătat că numai unele sancțiuni contravenționale au fost anulate de către instanțele de contencios.

În acest context, pedeapsa principală stabilită și cuantumul acesteia satisfac cerințele unei juste individualizări, conform criteriilor prevăzute de art.74 din C.pen. Chiar dacă inculpatul, persoană bine integrată în familie și în societate, cu activitate profesională recunoscută și apreciată de structurile din care face parte nu s-a mai confruntat cu rigorile legii penale și a recunoscut săvârșirea faptei, o pedeapsă cu amenda penală sau o pedeapsă cu închisoarea mai redusă, respectiv forma de individualizare constând în renunțarea la aplicarea pedepsei, nu sunt în măsură să activeze funcțiile de reeducare, prevenție și exemplaritate ale sancțiunii penale, elementele în circumstanțiere aduse în discuție de apărare fiind valorificate în procesul de individualizare a pedepsei.

Așadar, tribunalul a apreciat în mod temeinic că pentru atenționarea și responsabilizarea inculpatului, în scopul evitării săvârșirii altor fapte ilicite, se impune condamnarea inculpatului la pedeapsa de 6(șase) luni închisoare, a cărei executare să fie suspendată sub supraveghere pe un termen de supraveghere de 2(doi) ani.

Ca atare, pentru toate aceste considerente, în baza art.421 alin.1 pct.1 lit.b) C.pr.pen., a respins, ca nefondat, apelul declarat de apelantul inculpat și l-a obligat pe acesta la plata cheltuielilor judiciare către stat.